

Uluslararası Öğrenen Toplum Dergisi

e-ISSN: 3023-8374

2024 | Cilt 1 | Sayı 2

Sayfa 188-202

International Society That Learn journal

e-ISSN: 3023-8374

2024 | Volume 1 | Issue 2

Page 188-202

Ortaokul Öğrencilerinde Sınıf Değişirmenin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi

The Effect of Changing Classes on Student Achievement in Middle School Students

Gürkan SARIDAŞ,

<https://orcid.org/0000-0002-7989-2130>

Millî Eğitim Bakanlığı, Denizli, Türkiye,
theapeiron@gmail.com

Nuran KIZILÖZ,

Millî Eğitim Bakanlığı, Denizli, Türkiye,
n.ac@hotmail.com

Volkan AKTAŞ,

Millî Eğitim Bakanlığı, Denizli, Türkiye,
volkan.hoca.sb@gmail.com

Neslihan DENTEŞ MECER,

Millî Eğitim Bakanlığı, Denizli, Türkiye,
neslihanmecer@gmail.com

Yükleme: 10.10.2024; Kabul: 17.11.2024; Yayınlanma: 02.12.2024

Özet

Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin sınıf değiştirme deneyimlerini ve bu deneyimin akademik başarıları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak, 10 öğrenci ve 10 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi sonucunda altı ana tema ortaya çıkmıştır: duygusal deneyimler, akademik etki, sosyal ilişkiler, uyum süreci, kişisel gelişim ve sınıf dinamikleri. Bulgular, sınıf değiştirmenin öğrenciler üzerinde çok boyutlu etkileri olduğunu ve bu etkilerin kısa ve uzun vadede farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Çalışma, sınıf değiştirme sürecinde öğrencilere sağlanacak desteğin önemini vurgulamakta ve gelecekteki araştırmalar için öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf değiştirme, akademik başarı, sosyal ilişkiler, eğitim geçişleri

Abstract

This study aims to examine middle school students' experiences of changing classes and the effects of this experience on their academic achievement. Using the qualitative research method, semi-structured interviews were conducted with 10 students and 10 teachers. As a result of the analysis of the data, six main themes emerged: emotional experiences, academic influence, social relationships, adaptation process, personal development, and classroom dynamics. The findings reveal that changing classes has multidimensional effects on students and these effects may differ in the short and long term. The study emphasizes the importance of support to be provided to students during the class change process and provides suggestions for future research.

Keywords: Changing classes, academic achievement, social relations, educational transitions

Giriş

Eğitim hayatı, bir öğrencinin gelişiminde kritik bir rol oynar ve bu süreçte yaşanan her değişiklik, öğrencinin akademik performansını ve sosyal-duygusal gelişimini derinden etkileyebilir. Ortaokul dönemi, özellikle hassas bir geçiş evresidir; öğrenciler hem ergenliğin getirdiği fiziksel ve duygusal değişimlerle başa çıkmaya çalışırken, bir yandan da akademik beklentilerin arttığı bir ortama uyum sağlamak zorundadırlar (Eccles et al., 1993). Bu zorlu dönemde sınıf değiştirmek, öğrencilerin karşılaştığı en önemli değişikliklerden biri olabilir. Yeni bir sınıf ortamı, farklı öğretmenler, yeni arkadaşlıklar ve değişen grup dinamikleri, öğrencinin akademik başarısını ve okul deneyimini şekillendiren faktörler arasındadır. Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinde sınıf değiştirmenin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini nitel bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin deneyimlerinin derinlemesine analiz ederek, sınıf değişikliğinin ardındaki karmaşık dinamikleri anlamayı ve eğitim politikalarına yön verebilecek içgörüler sunmayı hedeflemektedir.

Okul ve Sınıf Geçişleri

Literatürde, okul geçişlerinin öğrenciler üzerindeki etkileri geniş çapta incelenmiştir (Akos & Galassi, 2004; Alspaugh, 1998; Benner, 2011). Ancak, Türkiye bağlamında ortaokul düzeyinde sınıf değiştirmenin etkilerine odaklanan çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırma, bu boşluğu doldurmayı ve Türkiye'deki ortaokul öğrencilerinin sınıf değiştirme deneyimlerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Ortaokul öğrencilerinde sınıf değiştirmenin etkileri üzerine yapılan araştırmalar, konunun çok boyutlu doğasını ortaya koymaktadır. Akademik başarı, sosyal uyum ve duygusal gelişim, bu çalışmaların odak noktaları arasında yer almaktadır.

Alspaugh (1998), öğrencilerin ilkokuldan ortaokula geçişte yaşadıkları başarı düşüşünü incelediği çalışmasında, sınıf değiştirmenin özellikle bu geçiş döneminde öğrencilerin akademik performansını olumsuz etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Bu bulgu, sınıf değişikliğinin etkilerinin, öğrencinin içinde bulunduğu gelişimsel dönemle yakından ilişkili olabileceğini göstermektedir. Öte yandan, Langenkamp (2009), ortaokulda sınıf değiştiren öğrencilerin sosyal ilişkilerini incelediği araştırmasında, bazı öğrencilerin yeni sınıf ortamında daha geniş bir sosyal ağ kurma fırsatı bulduğunu ve bunun akademik motivasyonlarını olumlu yönde etkileyebildiğini belirtmiştir. Bu çalışma, sınıf değişikliğinin potansiyel olumlu etkilerine dikkat çekmektedir. Schwerdt ve West (2013), Florida'daki okullarda yaptıkları

geniş ölçekli bir araştırmada, ortaokula geçişte yaşanan sınıf değişikliğinin öğrenci başarısı üzerinde uzun vadeli olumsuz etkileri olabileceğini göstermiştir. Bu çalışma, sınıf değişikliğinin etkilerinin zaman içinde nasıl evrildiğini anlamak açısından önemlidir.

Türkiye bağlamında, Yıldırım (2016) tarafından yapılan nitel bir çalışma, ortaokul öğrencilerinin sınıf değiştirme deneyimlerini incelemiştir. Araştırma sonuçları, öğrencilerin yeni sınıf ortamına uyum sürecinde yaşadıkları zorlukları ve bu zorlukların üstesinden gelme stratejilerini ortaya koymuştur. Bu çalışma, Türkiye'deki eğitim sistemi içinde sınıf değişikliğinin nasıl deneyimlendiğine dair önemli içgörüler sunmaktadır. Akos ve Galassi (2004), ortaokula geçişte öğrencilerin, ebeveynlerin ve öğretmenlerin algılarını inceledikleri çalışmalarında, bu üç grubun sınıf değişikliğine ilişkin farklı endişe ve beklentilere sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu bulgu, sınıf değişikliğinin etkilerini anlamada çoklu bakış açılarının önemini vurgulamaktadır. Son olarak, Benner (2011) tarafından yapılan bir meta-analiz çalışması, okul geçişlerinin (ilkokuldan ortaokula, ortaokuldan liseye) öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bu çalışma, sınıf değişikliğinin etkilerinin, öğrencinin bireysel özelliklerine, okul ortamına ve aile desteğine bağlı olarak değişebileceğini göstermiştir.

Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

Türkiye'de ortaokul öğrencilerinde sınıf değiştirmenin etkileri üzerine yapılan çalışmalar, konunun ülkeye özgü boyutlarını ortaya koymaktadır. Özdemir ve Kalaycı (2013), ortaokula geçiş yapan öğrencilerin okul yaşamına uyum süreçlerini inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin akademik beklentiler, yeni arkadaşlıklar kurma ve okul kurallarına uyum sağlama konularında zorluklar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Bu bulgular, Türkiye'deki eğitim sisteminin yapısı ve kültürel bağlam içinde sınıf değişikliğinin nasıl deneyimlendiğine ışık tutmaktadır.

Aydoğdu, Gürsoy (2019), öğrencilerin uyum sorunlarını araştırdığı çalışmasında, sınıf değiştirmenin öğrencilerin akademik performansları ve okul aidiyeti duyguları üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma sonuçları, öğrencilerin yeni sınıf ortamına uyum sağlama sürecinde yaşadıkları zorlukların, akademik başarılarını olumsuz etkileyebileceğini göstermiştir.

Demirtaş-Zorbaz (2016) tarafından yapılan bir diğer çalışma, ortaokula geçiş yapan öğrencilerin okul uyumunu etkileyen faktörleri incelemiştir. Araştırmacılar, öğrencilerin sosyal destek algıları, öz-yeterlik inançları ve okul iklimi algılarının, sınıf değişikliği sonrası

uyum süreçlerinde önemli rol oynadığını ortaya koymuşlardır.

Bu çalışmalar, Türkiye'deki ortaokul öğrencilerinin sınıf değiştirme deneyimlerinin, ülkenin eğitim sistemi ve sosyo-kültürel yapısı içinde nasıl şekillendiğini göstermektedir. Ayrıca, sınıf değişikliğinin etkilerinin çok boyutlu olduğunu ve öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerini etkilediğini vurgulamaktadır.

Sınıf değiştirmenin öğrenci başarısı üzerinde bir etkisi olabileceği görüşünden yola çıkarak alandaki bu problem durumu sınıf değişikliği gerçekleştirmiş öğrenciler ve sınıf değişikliği yaşamış öğrencilerin dersine giren öğretmenler üzerinden incelenmiştir. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Ortaokul öğrencileri, sınıf değiştirme sürecini nasıl deneyimlemekte ve bu deneyim onların akademik başarılarını nasıl etkilemektedir?
2. Öğretmenler, sınıf değiştiren öğrencilerin akademik performanslarında ve sınıf içi davranışlarında ne gibi değişiklikler gözlemlemektedir?
3. Sınıf değiştirmenin öğrencilerin akademik başarısını etkileyen sosyal ilişkileri ve arkadaşlık bağları üzerindeki etkileri nelerdir?

Bu sorular, yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla öğrenciler, öğretmenler, veliler ve okul yöneticileri ile yapılacak derinlemesine görüşmeler yoluyla cevaplanacaktır. Görüşmeler, katılımcıların deneyimlerini, algılarını ve düşüncelerini detaylı bir şekilde ifade etmelerine olanak sağlayacak şekilde tasarlanacaktır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Fenomenolojik yaklaşım, bireylerin deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları anlamaya odaklanır (Creswell, 2013). Bu bağlamda, sınıf değiştirme fenomeni, öğrencilerin ve öğretmenlerin perspektifinden incelenmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın örnekleme, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Ölçüt örneklemede temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır. Bu ölçüt önceden belirlenebileceği gibi araştırmacı tarafından da belirlenebilir (Yıldırım & Şimşek, 2005). Araştırma kapsamında akademik kaygılar gerekçesi ile sınıf değiştirmiş öğrenciler ve bu öğrencilerin sınıf değiştirmeden önce ve sınıf değiştirdikten sonra da halen dersine giren öğretmenler ölçüt olarak belirlenmiştir. Katılımcılar, Denizli'deki üç farklı resmi ortaokuldan seçilmiştir. Örneklem, son bir yıl içinde sınıf değiştirmiş 10 öğrenci (5 kız, 5 erkek) ve bu öğrencilerin öğretmenlerinden oluşan 10 öğretmeni (6 kadın, 4 erkek)

içermektedir. Öğrencilerin yaşları 11-14 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları

Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme soruları, literatür taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Görüşme sorularına karar verildikten sonra 2 dil uzmanına ve 3 alan uzmanına gönderilmiş. Geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak uygulanmıştır. Öğrenci görüşme soruları, sınıf değiştirme deneyimini, akademik ve sosyal etkilerini, duygusal tepkilerini ve uyum stratejilerini sorgulayan sorulardan oluşmaktadır. Öğretmen görüşme soruları ise, öğrencilerdeki gözlemlenen değişimleri, akademik performans farklılıklarını ve sınıf dinamiklerindeki değişimleri ele almaktadır. Görüşmeler, 2023-2024 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Her bir görüşme yaklaşık 30-45 dakika sürmüştür ve katılımcıların onayı alınarak ses kaydı alınmıştır. Görüşmeler, okul içinde özel olarak ayrılmış bir odada, gizlilik ve rahatlık gözetilerek yapılmıştır. Her okulda önce öğrenciler ile görüşülmüş sonrasında öğretmenler ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler, tematik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Tematik analiz nitel verilerdeki kalıpları ve temaları tanımlama süreci olarak tanımlanabilir (Braun & Clarke, 2006). Analiz süreci şu adımları içermektedir: (1) verilere aşina olma, (2) başlangıç kodlarını oluşturma, (3) temaları arama, (4) temaları gözden geçirme, (5) temaları tanımlama ve isimlendirme, (6) rapor oluşturma. Kodlama süreci, iki bağımsız araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş ve kodlayıcılar arasında görüş birliği sağlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini artırmak için çeşitli stratejiler kullanılmıştır. Bunlar arasında veri kaynağı çeşitlenmesi (öğrenciler ve öğretmenler), uzun süreli etkileşim (araştırmacıların öğretmen olması), ve katılımcı teyidi (görüşme notlarının katılımcılardan tekrar onay alması) yer almaktadır.

Bulgular

Tematik analiz sonucunda çeşitli tema ve alt temalar belirlenmiştir. Bu tema ve alt temalar daha sonrasında öğrenci veya öğretmen yanıtları ile desteklenmiştir. Verilerin analizi sonucunda altı ana tema ortaya çıkmıştır: duygusal deneyimler, akademik etki, sosyal ilişkiler, uyum süreci, kişisel gelişim ve sınıf dinamikleri. Bu temalar, sınıf değiştirmenin öğrenciler üzerindeki çok boyutlu etkilerini yansıtmaktadır.

Sınıf değiştiren öğrencilerde ilk olarak duygusal değişiklikler göze çarpmaktadır. Bu duygusal değişiklikler duygusal deneyimler teması altında toplanmıştır.

Tablo 1.

Sınıf değişim sürecindeki duygusal değişikliklere yönelik bulgular

Tema	Alt tema
Duygusal Deneyimler	Kaygı ve Stres
	Heyecan ve Olumlu Beklentiler
	Özlem ve Yalnızlık

Tablo 1'e göre öğrencilerin sınıf değiştirme sürecinde yaşadıkları duygusal deneyimler, kaygı ve stres ile heyecan ve olumlu beklentiler arasında geniş bir yelpazede dağılım göstermektedir. Bir öğrenci şöyle ifade etmiştir: "Sınıf değiştirmek benim için zordu. İlk başta çok heyecanlıydım ama sonra biraz korktum." (Öğrenci 1). Bu bulgu, Akos ve Galassi'nin (2004) çalışmasıyla paralellik göstermekte ve okul geçişlerinin öğrenciler için hem fırsatlar hem de zorluklar sunduğunu vurgulamaktadır. Diğer bir öğrenci "Sınıf değiştirmek benim için zordu. İlk başta çok heyecanlıydım ama sonra biraz korktum." (Öğrenci 7) cümlesi ile stres yaşadığını ve değişik duygular içerisinde olduğunu belirtmektedir. Aynı duygu değişimleri Öğrenci 4'te de gözlenmektedir. Öğrencinin ifadesi şu şekildedir "Sınıf değiştirmek beni strese soktu. Eski arkadaşlarımı özledim. Yeni sınıfımda kendimi yalnız hissettim. Notlarım biraz düştü çünkü konsantre olmakta zorlandım."

Sınıf değiştirme sürecinde öğrenciler akademik olarak daha başarılı olacaklarını ileri sürerek sınıf değiştirdikleri için akademik etki incelenmiş ve inceleme sonucu oluşan tema ve alt temalar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Sınıf değiştirme sürecindeki akademik değişikliklere yönelik tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Akademik Etki	Geçici Performans Düşüşü
	Uzun Vadede Toparlanma/İyileşme
	Motivasyon Artışı ve Performans Yükselmesi

Tablo 2'ye göre sınıf değiştirmenin akademik performans üzerindeki etkisi, genellikle

kısa vadede bir düşüş ve uzun vadede toparlanma veya iyileşme şeklinde gözlemlenmiştir. Bir öğretmen şu gözlemde bulunmuştur: "Sınıf değiştiren öğrencilerin çoğu ilk birkaç hafta uyum sorunları yaşıyor. Akademik performansları genellikle geçici bir düşüş gösteriyor." (Öğretmen 1). Bu bulgu, Alspaugh'un (1998) çalışmasıyla tutarlılık göstermekte ve okul geçişlerinin akademik performans üzerindeki geçici olumsuz etkisini doğrulamaktadır. Bir öğrenci ise "Yeni arkadaşlar edinmek zaman aldı. Bunları düşünürken notlarım ilk başta düştü çünkü uyum sağlamakta zorlandım, ama sonra toparladım." (Öğrenci 3) şeklindeki ifadesi ile geçici performans düşüklüğünün nedenini kendince açıklamaktadır. Sınıf değişikliğinin olumlu etkisini gören bir öğrenci ise şu şekilde ifade etmiştir "Yeni sınıfımda daha çok çalışmaya başladım. Kendimi kanıtlamak istedim. Notlarım yükseldi ama sosyal hayatım biraz etkilendi." (Öğrenci 8). Buna karşın Öğrenci 10 akademik başarı gerekçesiyle değiştirdiği sınıfta diğer görüşlerin aksine "Yeni sınıfıma alışmak zor olmadı. Öğretmenlerim çok yardımcı oldu. Arkadaşlarımla hemen kaynaştım. Notlarımda pek değişiklik olmadı." ifadeleri ile değişiklik olmadığını vurgulamaktadır.

Her sınıf değişimi öğrencilerin sosyal ilişkilerini de etkilemektedir. Bu nedenle sınıf değiştirme sürecinde öğrenci üzerindeki sosyal ilişkiler incelenmiş ve oluşan tema ve alt temalar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Sınıf geçiş sürecindeki sosyal ilişkilere yönelik tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Sosyal İlişkiler	Yeni Arkadaşlıklar Kurma Zorluğu
	Eski Arkadaşlıkları Sürdürme Çabası
	Sosyal Ağın Genişlemesi

Tablo 3'e göre öğrencilerin yeni arkadaşlıklar kurma ve eski arkadaşlıklarını sürdürme çabaları, sınıf değiştirme sürecinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bir öğrenci şöyle demiştir: "Yeni arkadaşlar edinme fırsatı buldum. Ders çalışma alışkanlıklarım pek değişmedi ama daha çok grup çalışması yapmaya başladım." (Öğrenci 2). Bu bulgu, Weller'in (2007) çalışmasıyla örtüşmekte ve öğrencilerin sosyal ağlarını yeniden yapılandırma sürecini vurgulamaktadır. Bir öğretmen ise farklı bir bakış açısı ile "Aslında öğrenci akademik olarak etkilendiğini ileri sürerek sınıf değiştiriyor fakat arkadaşlarını da yanında istiyor. Böylece teneffüslerde eski sınıfına gidiyor vs. Bu durum öğrencide bir bocalama yaşıyor" (Öğretmen

3) diyerek eski arkadaşlıklarını sürdürme çabasının aslında olumlu olmadığını belirtmektedir. Diğer bir öğretmen ise sosyal ilişkilerin gücüne vurgu yaparak “Öğrenci akademik olarak etkilendiğini düşünerek sınıf değiştiriyor fakat arkadaşlık kuramıyor bu sınıfta böylece akademik olarak iyi olsa da sosyal olarak iyi olamadığı için geri dönmek istiyor.” (Öğretmen 9) şeklinde görüş belirtmektedir.

Sosyal ilişkiler ile öğrencilerin uyumu da zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle sınıf değiştirme sürecinde yaşanan uyum sorunları uyum süreci teması altında incelenmiştir.

Tablo 4.

Sınıf değiştirme sürecinde yaşanan uyum durumuna yönelik tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Uyum Süreci	İlk Haftalardaki Zorluklar
	Zamanla Alışma ve Adaptasyon
	Öğretmen ve Aile Desteğinin Önemi

Tablo 4’e göre uyum süreci, öğrencilerin yeni sınıf ortamına alışma çabalarını içermektedir. Öğretmen ve aile desteğinin önemi, bu süreçte öne çıkan faktörlerden biridir. Bir öğretmen şöyle belirtmiştir: "Yeni gelen öğrencilerin uyum sürecini desteklemek için özel çaba gösteriyorum. Genellikle ilk ay içinde sınıfa alışıyorlar." (Öğretmen 4). Bu bulgu, Anderson ve diğerlerinin (2000) çalışmasıyla tutarlıdır ve öğretmen desteğinin uyum sürecindeki kritik rolünü vurgulamaktadır. Aynı şekilde başka bir öğretmen de "Sınıf değiştiren öğrencilerin davranışları çeşitlilik gösteriyor. Bazıları içe kapanırken, bazıları daha aktif oluyor. Akademik performans genellikle bir süre sonra dengeleniyor. Arkadaşlık ilişkileri kurmak çoğu için zorlayıcı oluyor." (Öğretmen 6) ifadeleriyle öğretmen ve aile desteğinin önemine dikkat çekmektedir. Çoğu öğrenci gibi Öğrenci 5 de uyum sürecinin zorluğuna “İlk zamanlar çok zor oluyor. Dışlanacağım diye çok korktum ama sonra düzeldi. Zamanla öğrenciler beni kabul etti.” ifadeleri ile dikkat çekmektedir.

Sınıf değiştirme ergenlik dönemindeki çocuklarda kişisel gelişim süreçlerini de etkilemektedir. Bu nedenle kişisel gelişim süreçleri de incelenmiş ve inceleme sonucu oluşan tema ve alt temalar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

e-ISSN: 3023-8374 © 2024 Uluslararası Öğrenen Toplum Dergisi

Sınıf değiştirme sürecindeki kişisel gelişim durumuna yönelik tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Kişisel Gelişim	Özgüven Değişimi
	Yeni Fırsatları Değerlendirme
	Çalışma Alışkanlıklarında Değişim

Tablo 5'e göre sınıf değiştirme süreci, bazı öğrenciler için kişisel gelişim fırsatı olarak algılanmıştır. Özgüven değişimi ve yeni fırsatları değerlendirme, bu temanın alt boyutları arasındadır. Bir öğrenci şöyle ifade etmiştir: "Yeni sınıfımda daha aktif olmaya karar verdim. Daha çok soru sormaya başladım." (Öğrenci 10). Bu bulgu, Eccles ve diğerlerinin (1993) "aşama-çevre uyumu teorisi" ile açıklanabilir ve yeni ortamın öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarıyla uyumlu olması durumunda olumlu sonuçlar doğurabileceğini göstermektedir. Başka bir öğrenci ise "Yeni sınıfımda daha aktif olmaya karar verdim. Daha çok soru sormaya başladım. Bu sayede hem yeni arkadaşlar edindim hem de derslerimde daha başarılı oldum." (Öğrenci 6) ifadeleriyle yeni fırsatları değerlendirdiğini vurgulamaktadır. Öğrenci 2 ise sınıf değişimindeki yaşadığı sorunu şu şekilde dile getirmektedir "Yeni sınıfımda herkes çok başarılıydı. Kendimi çok başarısız hissettim. Soruları yapamamaktan korktum ve bir anda kendimi sınıfın en gerisinde buldum. Bu durum bana uzun bir süre tahtaya kalkma korkusunu yerleştirdi. Ancak rehber öğretmen ile çözebildim".

Sınıf değiştirme öğrenci için önemli bir değişiklik olsa da ayrıldığı sınıf ve yeni katıldığı sınıf için de önemli bir değişiklik oluşturur. Bu nedenle sınıf değiştirme sürecinin sınıf dinamikleri üzerindeki etkisi de incelenmiş ve inceleme sonucu oluşan tema ve alt temalar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.*Sınıf değiştirme sürecinde sınıf dinamiklerine etki tema ve alt temaları*

Tema	Alt tema
Sınıf Dinamikleri	Yeni Öğrencilerin Sınıfa Etkisi
	Öğretmen-Öğrenci İlişkilerinde Değişim
	Grup Çalışmalarına Katılım

Tablo 6'ya göre sınıf değiştirmenin sadece yeni gelen öğrenciyi değil, tüm sınıf

dinamiklerini etkilediği gözlemlenmiştir. Bir öğretmen şöyle belirtmiştir: "Yeni gelen öğrencilerin sınıfı değiştirdiğini fark ediyorum. Bazen bu olumlu bir etki yaratıyor ve tüm sınıfın motivasyonunu artırıyor." (Öğretmen 10). Bu bulgu, Farmer ve diğerlerinin (2011) çalışmasıyla tutarlıdır ve sınıf kompozisyonundaki değişikliklerin öğrenme ortamını nasıl etkileyebileceğini göstermektedir. Öğretmen 8 ise "Sınıfa her katılan kişi sınıfta bir değişiklik oluşturur. Kimisi iyi kimisi kötü fakat sabit kalan bir sınıf görmedim" görüşü ile sınıfa etkiye vurgu yapmaktadır. Öğrenci 5 ise bu durumu kendi açısından şu şekilde değerlendirmektedir "Eski sınıfta arkadaşlıklarım çok kötü olmaya başlamıştı. Sınıfla anlaşamıyordum. Bu da derslerimi etkiledi. Ben de sınıf değiştirdim. Sonra arkadaşlarımla birlikte çalışmaya başladım." (Öğrenci 5).

Tartışma

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin sınıf değiştirme deneyimlerini ve bu deneyimin akademik başarıları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgular, sınıf değiştirmenin öğrenciler üzerinde çok boyutlu etkileri olduğunu göstermektedir. Bu etkiler, duygusal deneyimler, akademik performans, sosyal ilişkiler, uyum süreci, kişisel gelişim ve sınıf dinamikleri temaları altında incelenmiştir.

Araştırmanın sonuçları, öğrencilerin sınıf değiştirme sürecinde geniş bir duygu yelpazesi yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Akos ve Galassi'nin (2004) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Araştırmacılar, ortaokula geçiş yapan öğrencilerin hem olumlu hem de olumsuz duygular yaşadıklarını ve bu duyguların öğrencilerin uyum sürecini etkilediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin kaygı, stres, heyecan ve olumlu beklentiler arasında gidip gelen duygusal deneyimleri, uyum süreçlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu duygusal dalgalanmaların anlaşılması, eğitimcilerin ve ebeveynlerin öğrencilere daha etkili destek sağlamaları açısından kritik öneme sahiptir.

Araştırmamızda ortaya çıkan en belirgin temalardan biri, öğrencilerin sınıf değiştirme sürecinde yaşadıkları yoğun duygusal deneyimlerdir. Öğrencilerin çoğu, kaygı ve stres yaşadıklarını belirtirken, bazıları da heyecan ve olumlu beklentiler içinde olduklarını ifade etmiştir. Özlem ve yalnızlık duyguları da öğrencilerin sıkça dile getirdiği deneyimler arasındadır. Bu durum, Duchesne ve diğerlerinin (2009) bulgularıyla örtüşmektedir. Araştırmacılar, okul geçişlerinde öğrencilerin sosyal destek kaynaklarının değişmesinin, yalnızlık ve kaygı duygularını tetikleyebileceğini vurgulamışlardır.

Sınıf değiştirmenin akademik performans üzerindeki etkisi, araştırmamızın önemli bulgularından biridir. Öğrencilerin çoğu, sınıf değiştirdikten sonra geçici bir performans düşüşü yaşadıklarını belirtmiştir. Ancak, uzun vadede çoğu öğrencinin akademik performansının toparlandığı veya hatta iyileştiği gözlemlenmiştir. Akademik performans bağlamında, bulgularımız Alspaugh'un (1998) çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir. Çoğu öğrenci, sınıf değiştirmenin ardından geçici bir performans düşüşü yaşamaktadır. Ancak, Benner'in (2011) meta-analiz çalışmasının sonuçlarıyla uyumlu olarak, uzun vadede birçok

öğrencinin akademik performansının toparlandığı veya hatta iyileştiği gözlemlenmiştir. Bu bulgu, sınıf değiştirmenin potansiyel olarak bir gelişim fırsatı olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Araştırmamız, sınıf değiştirmenin öğrencilerin sosyal ilişkileri üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermiştir. Yeni arkadaşlıklar kurma zorluğu, birçok öğrenci tarafından dile getirilen bir konudur. Sosyal ilişkiler açısından, araştırmamız Langenkamp'ın (2009) bulgularıyla örtüşmektedir. Öğrenciler, yeni arkadaşlıklar kurma sürecinde zorluklar yaşarken, aynı zamanda sosyal sermayelerini genişletme fırsatı da bulmaktadır. Weller'in (2007) çalışmasında da vurgulandığı gibi, öğrenciler eski arkadaşlıklarını koruma ve yeni ilişkiler geliştirme arasında bir denge kurmaya çalışmaktadır. Bu süreç, öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunurken, aynı zamanda potansiyel bir stres kaynağı olabilmektedir. Eski arkadaşlıkları sürdürme çabası da öğrenciler arasında yaygın bir deneyimdir. Uyum süreci, araştırmamızda öne çıkan bir diğer önemli temadır. Öğrencilerin çoğu, ilk haftalarda zorluklar yaşadıklarını, ancak zamanla yeni ortama alıştıklarını belirtmiştir. Bu bulgu, Jindal-Snape ve Miller'ın (2008) çalışmasıyla tutarlıdır. Araştırmacılar, okul geçişlerinin bir uyum süreci gerektirdiğini ve bu sürecin bireysel farklılıklar gösterebileceğini vurgulamışlardır. Öğretmen ve aile desteğinin önemi, hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından vurgulanan bir konudur. Bu bulgu, Anderson ve diğerlerinin (2000) çalışmasıyla örtüşmektedir. Araştırmacılar, öğretmen ve aile desteğinin, öğrencilerin okul geçişlerindeki uyum sürecini kolaylaştırdığını ve akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Kişisel gelişim bağlamında, bulgularımız Eccles ve diğerlerinin (1993) "aşama-çevre uyumu teorisi" ile açıklanabilir. Bazı öğrenciler sınıf değiştirmeyi yeni bir başlangıç olarak görmekte ve bu durumu kişisel gelişimleri için bir fırsat olarak değerlendirmektedir. Bu bulgu, okul geçişlerinin öğrencilerin öz-yeterlik algılarını ve motivasyonlarını etkileyebileceğini belirten Wigfield ve diğerlerinin (1991) çalışmasıyla da uyumludur. Araştırmamız, sınıf değiştirmenin öğrencilerin kişisel gelişimleri üzerinde de etkili olduğunu göstermiştir. Özgüven değişimi, yeni fırsatları değerlendirme ve çalışma alışkanlıklarında değişim, öne çıkan alt temalardır. Bazı öğrencilerin sınıf değiştirmeyi yeni bir başlangıç olarak görmeleri ve bu durumu kişisel gelişimleri için bir fırsat olarak değerlendirmeleri geçiş sürecindeki olumlu sonuçlar olarak yorumlanabilir.

Sınıf dinamikleri açısından, araştırmamız Farmer ve diğerlerinin (2011) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Sınıf değiştirmenin sadece yeni gelen öğrenciyi değil, tüm sınıf dinamiklerini etkilediği gözlemlenmiştir. Bu durum, öğretmen-öğrenci ilişkilerini ve grup çalışmalarının doğasını da etkilemektedir. Midgley ve diğerlerinin (1989) vurguladığı gibi, bu değişen dinamikler öğrencilerin uyum sürecini ve akademik motivasyonunu önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Sınıf değiştirmenin sadece yeni gelen öğrenciyi değil, tüm sınıf dinamiklerini etkilediği gözlemlenmiştir. Öğretmen-öğrenci ilişkilerindeki değişim ve grup çalışmalarına katılım da önemli alt temalar olarak ortaya çıkmıştır.

Sonuç

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin sınıf değiştirme deneyimlerinin karmaşık ve çok

---

e-ISSN: 3023-8374 © 2024 Uluslararası Öğrenen Toplum Dergisi

boyutlu doğasını ortaya koymaktadır. Sınıf değiştirme, öğrencilerin duygusal durumlarını, akademik performanslarını, sosyal ilişkilerini ve kişisel gelişimlerini etkileyen kapsamlı bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçteki etkilerin bazıları kısa vadeli ve olumsuz olabilirken, uzun vadede çoğu öğrencinin yeni ortama uyum sağladığı ve hatta bu değişimi bir gelişim fırsatı olarak değerlendirebildiği gözlemlenmiştir.

Araştırma sonuçları, sınıf değiştirme sürecinde öğrencilere sağlanacak desteğin önemini vurgulamaktadır. Öğretmenlerin, ailelerin ve okul yönetiminin, bu geçiş sürecinin zorluklarının farkında olmaları ve öğrencilere uygun destek sağlamaları kritik öneme sahiptir. Özellikle ilk birkaç haftalık uyum sürecinde öğrencilere ekstra destek sağlanması, onların yeni ortama daha kolay adapte olmalarına ve potansiyel akademik düşüşleri minimize etmelerine yardımcı olabilir.

Bulgularımız, sınıf değiştirmenin öğrencilerin duygusal durumlarını, akademik performanslarını, sosyal ilişkilerini ve kişisel gelişimlerini etkilediğini göstermektedir. Bu etkilerin bazıları kısa vadeli ve olumsuz olabilirken, uzun vadede çoğu öğrencinin yeni ortama uyum sağladığı ve hatta bu değişimi bir gelişim fırsatı olarak değerlendirebildiği gözlemlenmiştir.

Araştırmamızın sonuçları, sınıf değiştirme sürecinde öğrencilere sağlanacak desteğin önemini vurgulamaktadır. Öğretmenlerin, ailelerin ve okul yönetiminin, bu geçiş sürecinin zorluklarının farkında olmaları ve öğrencilere uygun destek sağlamaları kritik öneme sahiptir. Özellikle, ilk birkaç haftalık uyum sürecinde öğrencilere ekstra destek sağlanması, onların yeni ortama daha kolay uyum sağlamalarına ve potansiyel akademik düşüşleri minimize etmelerine yardımcı olabilir.

Gelecekteki araştırmalar, sınıf değiştirmenin uzun vadeli etkilerini inceleyebilir ve farklı okul türleri veya eğitim sistemleri arasında karşılaştırmalı analizler yapabilir. Ayrıca, sınıf değiştirme sürecini kolaylaştırmak için geliştirilen müdahale programlarının etkinliğini değerlendiren çalışmalar da literatüre önemli katkılar sağlayabilir. Bu bulgular ışığında, sınıf değiştirme sürecinin sadece bir fiziksel yer değişikliği olmadığı, aynı zamanda öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal dünyalarını derinden etkileyen karmaşık bir süreç olduğu açıktır. Bu sürecin doğru yönetilmesi, öğrencilerin sadece yeni sınıflarına uyum sağlamalarını değil, aynı zamanda bu deneyimi kişisel ve akademik gelişimleri için bir fırsat olarak değerlendirmelerini sağlayabilir. Özellikle ilk birkaç haftalık kritik uyum döneminde, öğrencilere sağlanacak ekstra destek, onların yeni ortama daha kolay adapte olmalarına ve potansiyel akademik düşüşleri en aza indirmelerine yardımcı olabilir.

Öneriler

Bu araştırma, sınıf değiştirmenin öğrenciler üzerindeki çok yönlü etkilerini ortaya koyarak, eğitimcilere, ailelere ve politika yapıcılara bu süreci daha etkili bir şekilde yönetmeleri için önemli içgörüler sunmaktadır. Gelecekteki araştırmalar, bu bulguları genişleterek ve derinleştirerek, öğrencilerin akademik başarılarını ve genel refahlarını destekleyecek daha etkili geçiş stratejileri geliştirmeye katkıda bulunabilir.

Uygulayıcılar için öneriler şu şekildedir: Öğretmenler, aileler ve okul yönetimi, sınıf değiştirme sürecinin zorluklarının farkında olmalı ve öğrencilere uygun destek sağlamalıdır. Bu destek, duygusal rehberlik, akademik yardım ve sosyal entegrasyonu kolaylaştırıcı etkinlikleri içermelidir. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına duyarlı olunmalı ve gerektiğinde kişiselleştirilmiş destek planları oluşturulmalıdır. Ayrıca, yeni ve eski öğrenciler arasında köprü kuracak mentorluk programları uygulanabilir ve sınıf içi etkinliklerle grup dinamiklerinin olumlu yönde gelişmesi sağlanabilir.

Araştırmacılar için öneriler ise şöyledir: Gelecekteki çalışmalar, sınıf değiştirmenin uzun vadeli etkilerini inceleyen boylamsal araştırmalara odaklanabilir. Farklı okul türleri veya eğitim sistemleri arasında karşılaştırmalı analizler yapılması, sınıf değiştirme deneyiminin farklı bağlamlardaki etkilerini anlamak açısından değerli olacaktır. Sınıf değiştirme sürecini kolaylaştırmak için geliştirilen müdahale programlarının etkinliğini değerlendiren çalışmalar, uygulayıcılara pratik rehberlik sağlayabilir. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin (örneğin, kişilik tipleri, öğrenme stilleri) sınıf değiştirme deneyimini nasıl etkilediğini araştırmak, kişiselleştirilmiş destek stratejileri geliştirmeye yardımcı olabilir. Son olarak, teknolojinin sınıf değiştirme sürecindeki rolü ve potansiyel faydalarını inceleyen çalışmalar, dijital çağda bu geçiş sürecini optimize etmek için yeni yollar sunabilir.

KAYNAKÇA

- Akos, P., & Galassi, J. P. (2004). Middle and high school transitions as viewed by students, parents, and teachers. *Professional School Counseling, 7*(4), 212-221.
- Alspaugh, J. W. (1998). Achievement loss associated with the transition to middle school and high school. *The Journal of Educational Research, 92*(1), 20-25.
- Anderson, L. W., Jacobs, J., Schramm, S., & Splittgerber, F. (2000). School transitions: Beginning of the end or a new beginning? *International Journal of Educational Research, 33*(4), 325-339.
- Aydoğdu, F., & Gürsoy, F. (2019). Ortaokulların Altıncı ve Yedinci Sınıfında Öğrenim Gören Çocukların Sosyal Uyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 8*(2), 119-128.
- Benner, A. D. (2011). The transition to high school: Current knowledge, future directions. *Educational Psychology Review, 23*(3), 299-328.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77-101.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage Publications.
- Çoruk, A. (2019). 4+ 4+ 4 sistem değişikliği sonrası 5. sınıf öğrencilerinin yaşadığı sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4*(2), 288-299.
- Demirtaş-Zorbaz, S. (2016). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumu: bir model testi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duchesne, S., Ratelle, C. F., Poitras, S. C., & Drouin, E. (2009). Early adolescent attachment to parents, emotional problems, and teacher-academic worries about the middle school transition. *The Journal of Early Adolescence, 29*(5), 743-766.

- Eccles, J. S., Midgley, C., Wigfield, A., Buchanan, C. M., Reuman, D., Flanagan, C., & Mac Iver, D. (1993). Development during adolescence: The impact of stage-environment fit on young adolescents' experiences in schools and in families. *American Psychologist*, 48(2), 90-101.
- Farmer, T. W., Lines, M. M., & Hamm, J. V. (2011). Revealing the invisible hand: The role of teachers in children's peer experiences. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 32(5), 247-256.
- Jindal-Snape, D., & Miller, D. J. (2008). A challenge of living? Understanding the psychosocial processes of the child during primary-secondary transition through resilience and self-esteem theories. *Educational Psychology Review*, 20(3), 217-236.
- Langenkamp, A. G. (2009). Following different pathways: Social integration, achievement, and the transition to high school. *American Journal of Education*, 116(1), 69-97.
- Midgley, C., Feldlaufer, H., & Eccles, J. S. (1989). Student/teacher relations and attitudes toward mathematics before and after the transition to junior high school. *Child Development*, 60(4), 981-992.
- Özdemir, M., & Kalaycı, H. (2013). Okul bağlılığı ve metaforik okul algısı üzerine bir inceleme: Çankırı ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(4), 2125-2137.
- Schwerdt, G., & West, M. R. (2013). The impact of alternative grade configurations on student outcomes through middle and high school. *Journal of Public Economics*, 97, 308-326.
- Weller, S. (2007). 'Sticking with your mates?' Children's friendship trajectories during the transition from primary to secondary school. *Children & Society*, 21(5), 339-351.
- Wigfield, A., Eccles, J. S., Mac Iver, D., Reuman, D. A., & Midgley, C. (1991). Transitions during early adolescence: Changes in children's domain-specific self-perceptions and general self-esteem across the transition to junior high school. *Developmental Psychology*, 27(4), 552-565.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.